

YOSHLAR ONGIDA VATANGA SADOQAT TUYG'USINI SHAKLLANTIRISHDA TARIXIY XOTIRANING O'RNI

Diyor Alijonov Bahtiyor Xoshimovich

Farg'ona davlat universiteti

Harbiy ta'lim fakulteti katta o'qituvchisi

Omonov Shahriyor Tillaboy o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

Harbiy ta'lim fakulteti 2-bosqich talabasi

O'ktamaliyev Alyorbek Anvarjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

Harbiy ta'lim fakulteti 2-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA: Mazkur maqolada yoshlar ongida Vatanga sadoqat tuyg'usini shakllantirishda tarixiy xotiraning tutgan o'rni va ahamiyati yoritib beriladi. Unda tarixiy xotira orqali milliy o'zlikni anglash, ajdodlar jasorati va vatanparvarlik an'analarini yosh avlod ongiga singdirish masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, tarixiy meros, milliy qadriyatlar va tarixiy shaxslar faoliyatini o'rganishning tarbiyaviy jihatlari ochib berilib, ularning yoshlar dunyoqarashi va Vatanga sadoqat ruhini shakllantirishdagi o'rni asoslab beriladi. Maqolada ta'lim-tarbiya jarayonida tarixiy xotiradan samarali foydalanish bo'yicha ilmiy xulosalar va amaliy tavsiyalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: tarixiy xotira, vatanparvarlik, Vatanga sadoqat, milliy o'zlik, yoshlar tarbiyasi, milliy qadriyatlar, ajdodlar merosi, tarixiy ong, ma'naviy-ma'rifiy tarbiya.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida yosh avlod ongida Vatanga sadoqat tuygʻusini mustahkamlash davlat va jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ijtimoiy-siyosiy barqarorlik, milliy xavfsizlik hamda fuqarolik masʻuliyatini taʼminlashda tarixiy xotiraning oʻrni alohida ahamiyat kasb etadi. Tarixiy xotira jamiyatning ijtimoiy ong shakli sifatida millatning oʻtmishi, ajdodlar merosi va tarixiy tajribasini avloddan-avlodga yetkazish vositasi boʻlib xizmat qiladi.

Yoshlar ongida vatanparvarlik va Vatanga sadoqat tuygʻularini shakllantirishda tarixiy xotira tarbiyaviy mexanizm sifatida namoyon boʻlib, u milliy oʻzlikni anglash, tarixiy merosga hurmat, fuqarolik pozitsiyasini qaror toptirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, milliy davlatchilik tarixi, ozodlik va mustaqillik yoʻlida fidokorona kurash olib borgan ajdodlar faoliyatini ilmiy asosda oʻrganish yoshlarning maʼnaviy-axloqiy kamolotiga ijobiy taʼsir koʻrsatadi. Shu jihatdan, taʼlim-tarbiya tizimida tarixiy xotirani shakllantirish va uni pedagogik jarayonga integratsiya qilish masalasi dolzarb ilmiy muammo sifatida namoyon boʻlmoqda. Tarixiy ongni rivojlantirish orqali yoshlarning Vatanga sadoqat ruhini yuksaltirish, ularni milliy va umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyalash zamonaviy pedagogika va ijtimoiy fanlarning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi.

Tarixiy xotira jamiyatning ijtimoiy ongida muhim strukturaviy komponent boʻlib, u millatning oʻtmish tajribasi, tarixiy voqeliklari va madaniy merosini tizimli ravishda aks ettiradi. Ilmiy adabiyotlarda tarixiy xotira tushunchasi jamiyat aʼzolarining tarixiy voqealar, shaxslar va jarayonlarga nisbatan shakllangan ijtimoiy tasavvurlari majmui sifatida talqin etiladi. Ushbu jarayon yoshlar ongida Vatanga sadoqat tuygʻusini shakllantirishda muhim tarbiyaviy resurs vazifasini bajaradi. Yoshlar ongida vatanparvarlik tuygʻusining shakllanishi koʻp omilli pedagogik jarayon boʻlib, unda tarixiy xotira ijtimoiy-psixologik va maʼnaviy-axloqiy omil sifatida namoyon boʻladi. Tarixiy voqealarni xolis va ilmiy asosda oʻrganish, ajdodlarimizning davlatni himoya qilish, milliy mustaqillik va hududiy yaxlitlikni saqlab qolish yoʻlidagi jasoratli faoliyatini tahlil qilish yoshlarning tarixiy ongini

rivojlantiradi. Bu esa ularning milliy g'urur, fuqarolik mas'uliyati va Vatanga sadoqat tuyg'ularining mustahkamlanishiga zamin yaratadi.

Tarixiy xotiraning tarbiyaviy salohiyati, avvalo, milliy o'zlikni anglash jarayoni bilan uzviy bog'liqdir. Milliy o'zlikni anglash shaxsning o'zini muayyan millat va davlat bilan identifikatsiya qilishi jarayonini ifodalaydi. Ushbu jarayonda tarixiy xotira yoshlarning ijtimoiy identifikatsiyasini shakllantiruvchi asosiy omillardan biri sifatida xizmat qiladi. Natijada yosh avlodda Vatan taqdiriga befarq bo'lmaslik, uning taraqqiyoti va xavfsizligini ta'minlashga daxldorlik hissi qaror topadi.

Ta'lim-tarbiya tizimida tarixiy xotirani shakllantirish va rivojlantirish pedagogik jarayonning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Umumiy o'rta, o'rta maxsus va oliy ta'lim muassasalarida tarixiy mavzularni o'qitishda interfaol metodlardan, manbalar tahlilidan, tarixiy shaxslar faoliyatini ilmiy jihatdan o'rganishga asoslangan yondashuvlardan foydalanish yoshlarning tanqidiy va tarixiy tafakkurini rivojlantiradi. Bu esa ularning Vatanga sadoqat tuyg'usini ongli ravishda shakllantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, tarixiy xotirani mustahkamlashda ijtimoiy institutlar — oila, ta'lim muassasalari, ommaviy axborot vositalari hamda jamoatchilik tashkilotlarining hamkorligi muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur institutlar faoliyatining uyg'unligi yoshlar ongida tarixiy haqiqatni to'g'ri idrok etish, milliy qadriyatlarni asrab-avaylash va vatanparvarlik ruhini yuksaltirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Umuman olganda, tarixiy xotira yoshlar ongida Vatanga sadoqat tuyg'usini shakllantirishning nazariy-metodologik asosi bo'lib, u shaxsning ma'naviy kamoloti, ijtimoiy faolligi va fuqarolik pozitsiyasini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Tarixiy xotirani ilmiy asosda o'rganish va uni ta'lim-tarbiya jarayoniga samarali tatbiq etish yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning muhim sharti sifatida namoyon bo'ladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, yoshlar ongida Vatanga sadoqat tuyg'usini shakllantirish jarayonida tarixiy xotira muhim ijtimoiy-pedagogik omil sifatida

namoyon bo'ladi. Tarixiy xotira orqali yosh avlodda milliy o'zlikni anglash, tarixiy merosga hurmat, ajdodlar jasoratiga munosib voris bo'lish mas'uliyati shakllanadi. Bu esa ularning fuqarolik pozitsiyasi va vatanparvarlik qarashlarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tarixiy xotirani shakllantirish va rivojlantirish ta'lim-tarbiya jarayonining uzluksiz va tizimli tashkil etilishini talab etadi. Tarixiy bilimlarni ilmiy asosda yetkazish, ularni amaliy tarbiyaviy faoliyat bilan uyg'unlashtirish yoshlarning tarixiy ongini rivojlantirib, Vatanga sadoqat tuyg'usining ongli va barqaror shakllanishini ta'minlaydi. Shuningdek, yoshlar ongida tarixiy xotirani mustahkamlashda ta'lim muassasalari, oila va jamoatchilik institutlari o'rtasidagi hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu jarayonda milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan pedagogik yondashuvlardan foydalanish yosh avlodni Vatan ravnaqi va milliy xavfsizlikka daxldorlik ruhida tarbiyalash imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
3. O'zbekiston Respublikasining "Vatan himoyasi to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2001.
4. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
5. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2017.
6. Alimuhamedov A. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Fan, 2019.
7. Xudoyberdiyev Z. Yoshlar ma'naviyati va vatanparvarlik tarbiyasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
8. Jo'rayev T. Tarixiy xotira va milliy o'zlikni anglash masalalari. – Toshkent: Akademnashr, 2020.